

Važnost odabira intermitentnog katetera za pacijentovu kvalitetu života

Ključnu ulogu u osiguravanju dobrog kliničkog ishoda igraju pacijenti svojim pridržavanjem pravila intermitentne kateterizacije, a njihovo zanemarivanje je prepoznato kao velik zdravstveni problem¹.

Ako se smanje poteškoće povezane s intermitentnom kateterizacijom, pacijenti lakše prihvaćaju njezinu nužnost i u većoj mjeri poštuju preporučeni dnevni broj kateterizacija². Pacijenti ponekad smatraju da je nemoguće voditi aktivan život uz intermitentnu kateterizaciju i često znaju izbjegavati aktivnosti kako bi se pridržavali njihovog propisanog dnevnog broja³.

Kod pacijenata s ozljedom kralježničke moždine nezadovoljstvo intermitentnom kateterizacijom se nakon ozljede sa svakom godinom smanjuje za otprilike 5 %, a pacijenti koji ne uspiju stvoriti rutinu često prijeđu na drugu metodu kontrole mjehura veoma brzo nakon ozljede⁴.

Tipovi katetera su povezani s razinom zadovoljstva i mogu uzrokovati poteškoće u obavljanju intermitentne kateterizacije. Postoji mnogo poteškoća povezanih s intermitentnom kateterizacijom koje se moraju uzeti u obzir kako bi se osigurao pozitivan ishod terapije.

Problemi

1. nepridržavanje preporučenog dnevnog broja kateterizacija
2. izbjegavanje aktivnosti i nesudjelovanje u društvenom životu
3. prebacivanje na drugu metodu kontrole mjehura.

1 Vermeire E, Hearnshaw H, Van Royen P, Denekens J. Patient adherence to treatment: three decades of research. A comprehensive review. *J Clin Pharm Ther.* 2001; 26(5): 331-42.

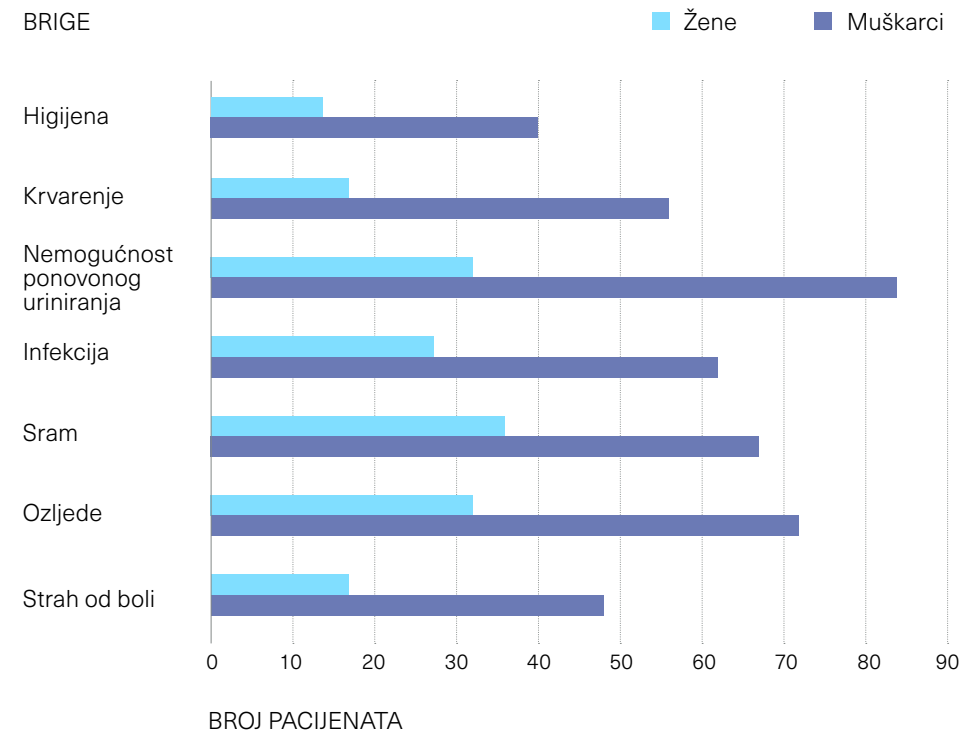
2 Chartier-Kastler E, Amarenco G, Lindbo L, et al. A prospective, randomized, crossover, multicenter study comparing quality of life using compact versus standard catheters for intermittent self-catheterization. *J Urol.* 2013; 190(3): 942-7.

3 Van Achterberg T, Holleman G, Cobussen-Boekhorst H, Arts R, Heesakkers J. Adherence to clean intermittent self-catheterization procedures: determinants explored. *J Clin Nurs.* 2008; 17(3): 394-402.

4 Crescenze IM, Myers JB, Lenherr SM, Elliott SP, Welk B, O'Dell D, Qin Y, Presson AP, Stoffel JT. Predictors of low urinary quality of life in spinal cord injury patients on clean intermittent catheterization. *NeuroUrol Urodyn.* 2019; 38(5): 1332-8.

Rezultati istraživanja:

Poteškoće koje pacijenti imaju u periodu kada započinju s kateterizacijom su strah od toga da ovisi o intermitentnoj kateterizaciji (50.2 %), strah da se slučajno ne ozlijede (43.8 %), sram (43.2 %), uzrokovanje infekcije (40.2 %), krvarenje (32.7 %), strah od boli (30.2 %) i higijena (24.7 %).

Izvor: Intermitentna kateterizacija kod pacijenata s traumatskom ozljedom kralježničke moždine: prepreke, brige, razina zadovoljstva (Yilmaz et al.)⁵

5 Yilmaz B, Akkoç Y, Alaca R, Erhan B, Gündüz B, Yıldız N, Gök H, Köklü K, Çınar E, Alemdaroğlu E, Ersöz M, Karapolat H, Demir Y, Bardak AN, Turna I, Çatalbaş N, Güneş S, Tunç H. Intermittent catheterization in patients with traumatic spinal cord injury: obstacles, worries, level of satisfaction. *Spinal Cord.* 2014; (52): 826-30.

Dizajn katetera utječe na iskustvo korisnika i može doprinijeti smanjenju opterećenja koje sa sobom nosi kateterizacija. Najčešće prednosti katetera koje pacijenti navode su vodilica (zbog higijene), pakiranje katetera spremnog za upotrebu, savitljivost koja olakšava nošenje i hidrofилni sloj. Frustracije izaziva otvaranje pakiranja, loša prenosivost, pristup vodi i nedostatak diskrecije⁶.

Beskontaktna vodilica

Pacijenti žele što brže obaviti kateterizaciju i ne žele gubiti vrijeme.^[6] Kateterizacija beskontaktnom metodom pomoću vodilice skraćuje vrijeme potrebno za kateterizaciju i, što je veoma važno, smanjuje potencijalno ugrožavanje sterilnosti, a to smanjuje rizik od kontaminacije katetera i rizik od infekcija urinarnog trakta u bolničkom okruženju i u kućnoj njezi⁷.

Beskontaktna metoda ima dugoročne prednosti za pacijente zbog toga što smanjuje količinu bakterija koje se unose u urinarni trakt⁸. Koeter et al. spominju da je 32 % (N = 57) korisnika tijekom prijašnjih kateterizacija dodirnilo sterilni dio cjevčice na kateterima i da bi imalo koristi od vodilice. Zahvaljujući vodilici većina je pacijenata (N = 305/358; 85%) kateter s hidrofилnim slojem doživjela kao higijenski⁹.

Iako je strah od potencijalne ozljede uretre prisutan i opravdan zbog krutosti katetera, neki muški pacijenti navode da je viša razina krutosti cijevi katetera važna jer se tako brže odvija umetanje u uretru.^[6] Beskontaktnom vodilicom se zato postiže lakše umetanje i rukovanje kateterom jer ona omogućuje čvrsto primanje cjevčice katetera na način koji ne kompromitira sterilnost.^[8]

⁶ Kelly L, Spencer S, Barrett G. Using intermittent self-catheters: experiences of people with neurological damage to their spinal cord. *Disabil Rehabil.* 2014; 36(3): 220-6.

⁷ Goessaert AS, Antoons S, Van Den Driessche M, Tourchi A, Pieters R, Everaert K. No-touch Intermittent Catheterization: Caregiver Point of View on Sterility Errors, Duration, Comfort and Costs. *Journal of Advanced Nursing.* 2012; 69(9): 2000-7.

⁸ Hudson E and Murahata RI. The 'no-touch' method of intermittent urinary catheter insertion: can it reduce the risk of bacteria entering the bladder? *Spinal Cord.* 2005; (43): 611-4.

⁹ Koeter I, Stensröd G, Nilsen AH, Lund R, Haslam C, De Sèze M, Sriram R, Heesakkers J. User perception of a new hydrophilic-coated male urinary catheter for intermittent use. *Nursing Open.* 2019; (6): 116-25.

Metoda klasične kateterizacije vs. metoda beskontaktna kateterizacije

N=171	Klasična metoda m±SD	Beskontaktna metoda m±SD
Pogreške u sterilnosti (broj)	2.8* ± 2.2	1.0* ± 9
Trajanje (sekunde)	218.5* ± 57.6	126.3* ± 23.5
Ugodnost (ocjena)	6.4* ± 1.5	8.2* ± 0.1

*P < 0.001; m, mean; SD, standard deviation;

Izvor: Goessaert et al., 2012[7]

Dizajn pakiranja

Postoji mnogo načina na koje pakiranje katetera može utjecati na iskustvo korisnika. Do frustracije pakiranjem proizvoda dolazi zbog mogućnosti da bi kateter mogao puknuti u torbi. Loše dizajnirano pakiranje moglo bi dovesti do curenja lubrikanta ili vode, što bi moglo zaprljati odjeću ili torbu.[6] Koeter et al [9] ističu da je savitljivost katetera važna za 67% (N = 236/351) pacijenata, a 89% (N = 309/349) njih smatra da je tanak dizajn katetera važan i atraktivan[9]. Neka pakiranja katetera imaju naljepnicu za fiksiranje koja olakšava kateterizaciju bez dodirivanja katetera.[5]

Pacijenti osjećaju određenu dozu srama vezanu uz intermitentnu kateterizaciju. Doživljaj je većine pacijenata da je ona u društvu tabu tema i da postoji određena stigma vezana uz urinarne probleme.[3] Kada započnu s intermitentnom kateterizacijom, 43.2 % pacijenata kaže da osjeća sram.[5] Zbog toga osjećaju potrebu za tajnosti i diskreциjom, što im je znalo zakomplicirati ili onemogućiti kateteriziranje u javnim zahodima ili tijekom posjeta drugim ljudima.[3] Pacijenti su istaknuli da je nekoliko aspekata u varijacijama katetera koji su utjecali na diskreциju i skrivanje, npr. veličina katetera i mogućnost odlaganja, kao i aspekt brendiranja, npr. etiketa i pakiranje.[5]

Hidrofilni sloj i pakiranje spremno za upotrebu

Pacijenti su pokazali veće sveukupno zadovoljstvo kateterima obloženima hidrofilnim slojem nego zadovoljstvo neobloženim kateterima¹⁰ [9]. Međutim, i hidrofilni i neobloženi kateteri pokazuju najnižu razinu zadovoljstva korisnika u odnosu na parametar „priprema katetera izvan uobičajene okoline“.[10] Prethodno lubricirani kateteri ili kateteri spremni za upotrebu pakirani sa sterilnom vodom oduzimaju korisnicima manje vremena i praktičniji su, naročito kad se koriste izvan uobičajene okoline.[5],[6]

Kateteri s hidrofilnim slojem odgađaju nastanak komplikacija poput infekcija urinarnog trakta i mikrotrauma, a također smanjuju i njihovu incidenciju^{11,12}.

Ne zahtijevaju ručnu lubrikaciju, tako da su sterilni, stoga je manje vjerojatno da će uzrokovati infekciju. Većina ih je već pakirana u sterilnoj vodi ili s vrećicom sterilne vode. U suprotnom postoji opasnost od kontaminacije izlivanjem vode i kontaminiranom vodom¹³.

Korištenje istog katetera više puta povećava rizik od komplikacija povezanih s intermitentnom kateterizacijom, što utječe na pacijentovo prihvaćanje intermitentne kateterizacije. Jednokratni hidrofilni kateteri povećavaju kvalitetu života i bolja su opcija od višekratnog korištenja katetera¹⁴.

10 Koeter I, Stensrød G, Nilsen AH, Lund R, Haslam C, De Sèze M, Sriram R, Heesakkers J. User perception of a new hydrophilic-coated male urinary catheter for intermittent use. *Nursing Open*. 2019; (6): 116–25.

11 Cardenas DD, Moore KN, Dannels-McClure A, Scelza WM, Graves DE, Brooks M, Busch AK. Intermittent Catheterization With a Hydrophilic-Coated Catheter Delays Urinary Tract Infections in Acute Spinal Cord Injury: A Prospective, Randomized, Multicenter Trial. *PM&R*. 2011; 3(5): 408–17.

12. Li L, Ye W, Ruan H, Yang B, Zhang S, Li L. Impact of hydrophilic catheters on urinary tract infections in people with spinal cord injury: systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*. 2013; 94(4): 782-7.

13 Medical Advisory Secretariat. Hydrophilic catheters: an evidence-based analysis. *Ont Health Technol Assess Ser*. 2006; 6(9): 1-31.

14 Newman DK, New PW, Heriseanu R, Petronis S, Håkansson J, Håkansson MÅ, Lee BB. Intermittent catheterization with single- or multiple-reuse catheters: clinical study on safety and impact on quality of life. *Int Urol Nephrol* (2020). <https://doi.org/10.1007/s11255-020-02435-9>

Zaključak

Na početku procesa intermitentne kateterizacije pacijenti imaju mnogo nesigurnosti i briga vezanih uz kontrolu mjehura, a njihovo poštivanje pravila ključan je faktor u osiguravanju dobrog kliničkog ishoda.

Također, u budućnosti može doći do toga da negativni osjećaji i iskustva iz prošlosti rezultiraju niskom motivacijom i time da pacijenti na intermitentnu kateterizaciju gledaju kao na zadatak koji moraju obaviti, a ne kao na tehniku koja im pruža izbor i slobodu u rješavanju urinarnih problema¹⁵.

Kako bi se osiguralo pridržavanje preporučenog broja dnevnih kateterizacija, uključivanje u dnevne aktivnosti i aktivan društveni život, moramo uzeti u obzir veličinu i vrstu katetera kao i materijal koji može utjecati na udobnost kateterizacije. Ključno je da pacijent odabere kateter s kojim se osjeća sigurno.

Neke karakteristike katetera kao što su vodilica, hidrofилni sloj te praktično i diskretno pakiranje proizvoda mogu doprinijeti zadovoljstvu pacijenta i povisiti razinu samopouzdanja koje ima pri obavljanju intermitentne kateterizacije. Ako se odabirom katetera s najboljim karakteristikama postigne da pacijent prihvati intermitentnu kateterizaciju i izvršava ju poštujući sva pravila, uvelike se povećavaju šanse za smanjenje komplikacija i dobar klinički ishod.

¹⁵ Seth J, Haslam C, Panicker J. Ensuring patient adherence to clean intermittent self-catheterization. Patient Prefer Adherence. 2014; 8: 191-8.

Lentismed d.o.o. Bužanova 6, 10000 Zagreb, Croatia
The Lentismed logo is a registered trademark of Lentismed d.o.o.
™ indicates trademarks of Lentismed d.o.o.
www.lentismed.com